

FNV DOLK IN DE RUG VAN HET GHANESE BEWIND

piet konings

Met stijgende verontwaardiging heb ik het artikel "Ghana zit vakbonden dwars" gelezen te meer omdat deze berichtgeving aan het FNV-kader wordt voorgeschoteld als de werkelijke situatie in Ghana. Hier wordt door de Bondgenoot een van de weinige regiems in geheel Afrika, die althans een poging wil ondernemen om het lot van de arbeider te verbeteren en hem een grotere mate van medezeggenschap te verschaffen in de ondernemingen en het gehele openbare leven, in diskrediet gebracht bij de Nederlandse arbeider op basis van enige vluchtige, vaak uit hun verband gerukte, waarnemingen. Het oordeel van de Bondgenoot over het nieuwe bewind in Ghana wordt schijnbaar niet gedeeld door de Ghanese arbeider, want de Bondgenoot merkt zelf op na alle negatieve berichtgeving dat de leider van het nieuwe bewind, Rawlings, als een held vereerd wordt door de Ghanese bevolking. Over het waarom van deze schijnbare tegenspraak wordt de lezer in het ongewisse gelaten, zoals men tevergeefs zoekt naar een verklaring van de staatsgreep van 31 december 1981 en het doel ervan. Geen woord over de grove mate van corruptie, uitbuiting en onderdrukking van de arbeidersklasse en andere onderliggende lagen van de bevolking door de bevoorrechte klassen, en economisch mismanagement die het land aan de rand van de afgrond hebben gebracht en de grondslag vormden van het hernieuwde ingrijpen van Rawlings in het politieke leven van Ghana. Hoe kan men het nieuwe bewind, dat nog geen vier maanden aan de macht is, in de schoenen schuiven dat het nog geen orde op zaken heeft kunnen stellen in de economische malaise? Toch heeft dit bewind reeds resultaten geboekt: de zwarte markt koers en prijzen zijn aanzienlijk teruggedreven. Het nieuwe bewind beoogt echter geen populaire korte termijnsoplossingen, het heeft de moed te zoeken naar lange termijnsoplossingen die een uitweg bieden aan de structurele problemen waarmee de Ghanese economie

sinds lang te kampen heeft.

De Bondgenoot verwijt het nieuwe bewind volktribunalen in te stellen die geen onderscheid maken tussen ras en stand. Ik zelf ben daarmee ook niet zo gelukkig, maar ik probeer deze akt wel te begrijpen vanuit de Ghanese situatie. De rechterlijke macht en de politie in Ghana hebben de kwalijke naam opgebouwd te behoren tot de meest korrupte instellingen in Ghana, die inderdaad oordeelden naar ras en stand. De rechterlijke macht garandeerde geen enkele rechtszekerheid aan de arbeider en andere onderdrukten in de samenleving. Rawlings, die zelf terdege bewust schijnt te zijn van de gevaren verbonden met de instelling van volktribunalen, probeer te experimenteren met nieuwe vormen van rechtspraak die een grotere kans bieden aan de rechtsbescherming van de kleine man in de samenleving. De Bondgenoot schijnt echter niet zo zeer bekommerd te zijn dat de belangen van de arbeider effectiever verdedigd kunnen worden, maar dat getornd wordt aan de belangen van de "hogere klassen", die in het verleden bijna ongestoord hun gang konden gaan. Laat ik de Bondgenoot direkt geruststellen: iemand met een miljoen op zijn bankkonto kan in Ghana met een gerust hart naar bed gaan mits hij dit geld op legale wijze verworven heeft; zo niet, dan is thans, gelukkig, de kans groot dat hij zijn gerechtvaardigde straf niet ontloopt. Als hij thans zwaarder gestraft wordt dan de kleine man, dan is dat een reactie tegen vroegere rechtspraktijken en een afschrikking tegen corruptie die schrikbarende afmetingen kende onder de "hogere klasse".

De aanval van de Bondgenoot op het nieuwe bewind schijnt, zoals duidelijk blijkt uit de titel van het artikel, vooral te zijn ingegeven door de vermeende staatsinterventie in vakbonds aangelegenheden. Terecht moet de Bondgenoot varuit een internationale solidariteit protesteren wanneer er gedegen bewijzen voor handen zijn die een regiem waar ook ter wereld vakbondsrechten schendt. Het enige "bewijs" voor de "pogingen van de militaire machthebber Rawlings om de vakbeweging in het gareel te brengen" is de bewering (en niet meer dan dat!) van de voormalige

sekretaris-generaal van de Ghanese vakbeweging, dhr. Issifu, dat hij ontslag genomen heeft vanwege acties van "betaalde provocateurs" binnen de vakbeweging. Geloof de Bondgenoot werkelijk dat een vakbondsleider in Ghana die de volledige steun geniet van de basis en andere vakbondsleiders zich laat intimideren door een paar "saboteurs"? Integendeel, Issifu wist maar al te goed dat er nauwelijks nog een arbeider in Ghana te vinden was die nog enig vertrouwen in hem en een stel andere TUC-leiders heeft en dat het nieuwe bewind het eindelijk mogelijk heeft gemaakt voor de basis om zonder vrees voor wrede repressie te protesteren tegen de arbeidersleiders die nauw meegewerkt hebben aan hun onderdrukking en uitbuiting.

Issifu is "gekozen" als sekretaris-generaal van de Ghanese vakbeweging omdat hij "welgeval-lig" was aan het meest korrupte en onderdrukkende bewind in de Ghanese geschiedenis, het Acheampong regiem, en nadat dit regiem andere kandidaten die meer het vertrouwen genoten van de basis geëlimineerd had. Hoe zou ook iemand als Issifu die een grote kapitalistische ondernemer is met grote belangen in de rijstindustrie en handel, de arbeidersklasse in Ghana geloofwaardig kunnen verdedigen? Issifu heeft dusdanig met het Acheampong regiem gekollaboreerd dat hij iedere poging (inklusief van de basis) om dit regiem ten val te brengen tegen-gewerkt heeft. Geen wonder dat er massale arbeidersdemonstraties waren na de staatsgreep van december 1981 tegen Issifu en andere TUC-leiders; het was slechts te danken aan de tij-dige interventie van het nieuwe bewind dat hen een afstraffing door woedende arbeiders bespaard is gebleven. Vanuit zijn uitspraken tot nu toe lijkt het erop dat het niet zozeer Rawlings zijn bedoeling is - zoals zijn voorgangers steeds ge-probeerd hebben - de vakbeweging in het gareel te brengen als wel een bijdrage te leveren aan een werkelijke democratisering van de Ghanese vakbeweging: een vakbeweging die onder leiding staat van mensen die werkelijk de steun genieten van de basis en opkomen voor de belangen van de arbeider.

Ongetwijfeld vallen bij elke "revolutionaire" beweging tekortkomingen te konstateren. Het valt ten zeerste te betreuren als Thomas Bediako, se-kretaris-generaal van de Ghanese Onderwijzers Organisatie (die nog steeds geen vakbond is), een uitreisvisum geweigerd is, omdat hij niet wenst zitting te nemen in de nieuwe regering. Om ieder misverstand te voorkomen, wil ik echter duidelijker dan de Bondgenoot stellen dat Bedia-ko's beslissing niet voortkomt uit het feit dat hij het oneens zou zijn met de koers van het nieuwe bewind. Integendeel, het nieuwe bewind komt dichterbij zijn idealen dan al de vooraf-gaande regeringen. Bediako heeft echter steeds geweigerd zitting te nemen in welke regering dan ook omdat hij zich niet wil laten "inpakken" door enige regering en zich geheel en al wil blijven inzetten voor de belangen van de Ghanese en andere Afrikaanse onderwijzers. Het moet een grote teleurstelling zijn geweest voor het nieuwe bewind dat voor alles een strijd wil voe-ren ten de korruptie, dat deze zeldzaam onkreuk-bare man, met groot gezag onder de arbeiders en onderwijzers in Ghana, geweigerd heeft actief te participeren in de regering; zijn reactie op Bediako's besluit is echter betreurenswaardig. Toch zou ik nog willen opmerken, dat als Bediako thans weer de reperkussies ondervindt van zijn principiële stellingname, het weigeren van een uitreisvisum is maar een "geringe" reactie in vergelijking met de intimidatie en tegenwerking die hij ondervonden heeft van de kant van vroe-gere regeringen in Ghana.

Het lijkt mij thans nog veel te vroeg om een oordeel te vellen over het nieuwe bewind in Ghana. Zowel interne (de "hogere klassen" die zich bedreigd voelen) als externe (Westerse lan-den die een groot gevaar zien in een "revolutio-naire" beweging in Afrika) krachten proberen het werk van de nieuwe regering te ondermijnen en zullen niets nalaten om haar ten val te brengen. Een bewind dat ondanks alle tekortkomingen en moeilijkheden probeert op te komen voor de be-langen van de kleine man in Ghana zou eerder eer-steuntje dan een dolk in de rug verdienen van de Bondgenoot.